

**Beszámoló az Erzsébetvárosi Utcai Gondozó Szolgálat
2023. évi tevékenységéről**

Az utcai szociális munka szempontjából Erzsébetváros a kisebb területű és népességű pesti, belvárosi kerületek közé tartozik, ahol viszonylag kevesebb a zöld terület, ezek általában tereket jelentenek. Ugyanakkor forgalmasabb csomópontok és aluljárók is találhatóak a kerülethez kapcsolódóan (Astoria, Blaha Lujza tér, Keleti Pályaudvar), amelyeket a fedél nélküli emberek is előszeretettel használnak. A kerületben intézményünkön kívül még három hajléktalanellátó intézmény található: a Myrai Vallási Közhasznú Egyesületnek van egy 60 férőhelyes éjjeli menedékhelye, illetve a Magyar Máltai Szeretet Szolgálatnak és a Golgota Keresztény Gyülekezetnek van nappali melegedője.

Ellátási területünkön a fedél nélküli emberek leginkább két - három fős csoportokban élnek, nincs állandó helyük, sokszor ott töltötték az éjszakákat, ahol az este érte őket. Elenyésző számban élnek az ellátási területen párok, házastársak, ők inkább fix helyszínekhez kötődnek, de természetesen olyanok is voltak, akik egyedül élnek. Az általuk használt helyszínek többsége bezárt boltok bejárata, kirakatok, padok, épület beugrók, aluljárók. A forgalmasabb csomópontoknál (pl. Keleti pályaudvar, Astoria, Madách tér) időnként kialakultak alkalmi jellegű és változó létszámú csoportok is, általában 2 - 4 főig terjedően.

A téli, krízis időszakban (novembertől márciusig) az egészség megőrzés és az életvédelem határozta meg az utcai munkát. Ez a gyakorlatban azt jelentette, hogy minden utcán élők felajánlottuk a hajléktalanellátó rendszer nyújtotta elhelyezési lehetőségeket, aki ebben együttműködött, azt elhelyeztük. Aki maradt a helyszínen, őt az egészsége megőrzéséhez szüksége eszközökkel láttuk el (takaró, élelmiszer, tea stb.) és rendszeres időközönként látogattuk.

Az elhelyezéseknek két fő típusa volt. Az egyik esetben éjjeli menedékhelyekre (csak éjszakára nyújt elhelyezést, térítésmentesen) vagy un. első befogadó szálláshelyekre (gyakorlatilag feltétel nélküliek „utca” szintűek, a téli krízisidőszak végéig) helyeztünk el. A másik esetben, amennyiben az egészségi állapot indokolja, hajléktalan egészségügyi centrumba szállítottunk, ahol az orvos döntése alapján un. lábadozó elhelyezésre volt lehetőség (amely az egészségi állapot helyreállításáig tart). Ezeken kívül kisebb számban voltak egyéb elhelyezések is pl. un. átmeneti szállókra (egész napos bent tartózkodással, havi díjjal). Minden esetben a Regionális Diszpécser Központtal együttműködve történtek az elhelyezések.

Az utcai szociális munkát két fő utcai szociális munkás végezte heti öt napon, terepen töltött munkaidejük napi hat óra volt, ami magában foglalta a 18 és 22 óra közötti időszakot (napi két óra háttérmunkával). Továbbá, téli időszakban hétvégi napokon és 22 óra után is tudtak terepen lenni.

A Nemzeti Szociálpolitikai Intézet biztosította az utcai munka alapvető működési feltételeit, évenkénti elszámolás és legalább kétévenkénti Magyar Államkincstári ellenőrzés mellett. Az utolsó vizsgálat 2022.01.15-én volt, és a jogszabályoknak megfelelő szakmai és pénzügyi működést állapított meg. Az Erzsébetvárosi Önkormányzattal 2006-ban megkötött, határozatlan idejű Közzolgáltatási Szerződés az utcai szociális munkához 2.200 eFt támogatást biztosított a 2023 évre is. A támogatási összeget a személyi feltételek biztosításához használtuk fel (bér és közterhei), az alkalmazott munkatársak pedig a Kürt utcai nappali melegedő és társszervezetek szociális munkásai (lásd pénzügyi beszámoló).

Az Önkormányzattal az együttműködésünk tovább bővült 2023-ban. A Szociálpolitikai Kerekasztal munkájában tevékenyen részt vettünk, szavazati joggal. A hajléktalan embereket érintően anyagokat készítettünk az önkormányzat részére, illetve rendszeresen konzultáltunk a hivatal szervezeteivel, vagy az Önkormányzat egyéb képviselőivel, pl. a civil ügyekért is felelős Alpolgármesterrel, a Szociális Iroda vezetőjével, a Rendészeti Igazgatóság vezetőjével, illetve a Városüzemeltetési Irodával is.

Az utcai lét embertelen, megalázó, kiszolgáltatott állapot, mely veszélyezteti az érintettek mentális és fizikai épségét, így elsődleges feladatunk, hogy a szociális munka eszköztárát felhasználva ennek megszüntetésén dolgozunk. Szakmai programunk alapelve, hogy az utcai gondozó szolgálat tevékenysége nem az utcai lét komfortosítását szolgálja, hanem annak átmenetivé tételét. Ennek megfelelően utcai szolgálatunk biztosította a legfontosabb szakmai elemeket, amelyekkel a fedél nélküli állapotot feladását el lehet érni. Ezek: megkeresés, tanácsadás, gondozás, esetkezelés.

Ezek közül az egyik legfontosabb az esetkezelés. Ennek során az adott ügyfél fizikai-mentális állapotához igazodó, reális, de az utcai lét felszámolása irányába mutató célt vagy célokat tűzünk ki. Ez akár egy hiányzó irat beszerzésétől az albérletbe költözésig bármi lehet. Az esetkezelésekhez alapítványunk összes erőforrása (Práter Utcai Nappali Melegedő lakhatási és munkavállalási támogatása, KHEK lakhatást támogató pályázat, Kürt utcai Nappali

Melegedő lakhatást támogató „Úton” programja, stb.) rendelkezésünkre állt. Az ügyfelek helyzetének rendezéséhez a fővárosi hajléktalan ellátórendszer teljes szolgáltatási spektrumát használtuk, de fontosnak tartottuk az intézményrendszeren kívüli elhelyezési lehetőségek megtalálását is.

Az utcai munkához szükséges felszereléseket mi szereztük be, illetve adományokat is kaptunk. Szükség esetén teát, gyógyszert, a takarót, élelmiszert stb. tudtunk biztosítani. A megfelelő higiénés feltételeknek eleget téve az autóban különböző fertőtlenítő szereket, eszközöket, tartunk. A koronavírus járvány óta biztosítjuk a vírus elleni egyéni védőeszközöket, illetve az utcai szociális munkás kollégáink is használták ezeket, amennyiben zárt helyen, autóban dolgoztak a fedél nélküli emberekkel.

Az utcai munka háttérintézménye, a Kürt utcai Nappali Melegedő. Az intézmény biztosította a működéshez szükséges egyéb feltételeket (megbeszélések, ügyintéзések, tisztálkodó helyiségek, fogadó és interjú helyiség stb.). A munkavégzéshez egy erre a célra kifejlesztett számítógépes programot használtunk, amelybe minden szükséges és fontos információt felvettünk és vezettünk egy gondozási naplót is.

A Regionális Diszpécser Szolgálattal érvényes, írásbeli együttműködési szerződésünk van, az utcai gondozó szolgálatok szakmai fórumain részt vettünk, illetve rendszeres megbeszélések történtek a Józsefvárosi Utcai Gondozó Szolgálattal is. Utcai szociális munkásaink a területük bejárása, illetve a Regionális Diszpécser Szolgálat bejelentései alapján kutatták fel a fedél nélküli embereket, de fogadtak jelzéseket más szervezetektől is, pl. Szociális és Városüzemeltetési Iroda. A kerületnek, mint ellátási területnek a lefedettsége, utcai szociális munkánk szempontjából teljesnek mondható, a kerületben lévő általunk ismert helyszíneket legalább heti rendszerességgel tudtuk látogatni. Ennek a munkának alapvető feltétele volt a rendelkezésünkre álló gépjármű, amellyel a munkához szükséges tárgyi eszközöket tudtuk beszerezni, szállítani (élelmiszerek, takarók, tea stb.), továbbá az előre megtervezett és azonnali szállításokat is ezzel végeztük.

2023-ban utcai szolgálatunk összesen 223 utcán élő emberrel találkozott, ezzel folytatódott az utcán élők számának évek óta tartó csökkenése. Tapasztalataink alapján, ennek leginkább a gazdaság munkaerő felszívó hatása és a Covid hullámok miatti intézményi és egyéb elhelyezések a főbb okai.

év	utcán élők emberek száma	új emberek száma	rendszeres kapcsolattartás	utcaról elkerült
2018	314	105	60	12
2019	299	96	46	16
2020	278	101	46	10
2021	266	104	51	10
2022	256	99	41	9
2023	223	96	33	7

150 emberrel egyetlen vagy maximum 3 alkalommal találkoztunk, illetve 96 emberrel első alkalommal is. Ennek valószínűleg az az oka, hogy - belvárosi kerület révén - közterületeinken nagyobb az utcán élők „átmenő” forgalma. A 251 szolgálati napon összesen 1400 alkalommal találkoztunk a fedél nélküliekkel, átlagosan 6 fő/nap volt a találkozások száma. Túlnyomórészt férfiakról beszélhetünk (188 fő, 84 %), akik zömében nem rendelkeztek semmilyen rendszeres jövedelemmel, általában gyűjtögetésből vagy alkalmi munkákból éltek. A férfiak többsége (61 %) 40 és 59 év között volt. A 39 év alattiak (15 %), és a 60 év felettiak (24 %) kevesebben voltak, ugyanakkor az idősebbek több mint kétszer annyian voltak, mint a fiatalabbak.

FEBRUÁR HARMADIKÁ MUNKACSOPORT ÉVES ADATFELVÉTELÉBEN ELÉRT FEDÉL NÉLKÜL ÉLŐ EMBEREK SZÁMA BUDAPESTEN, 2008-2023.

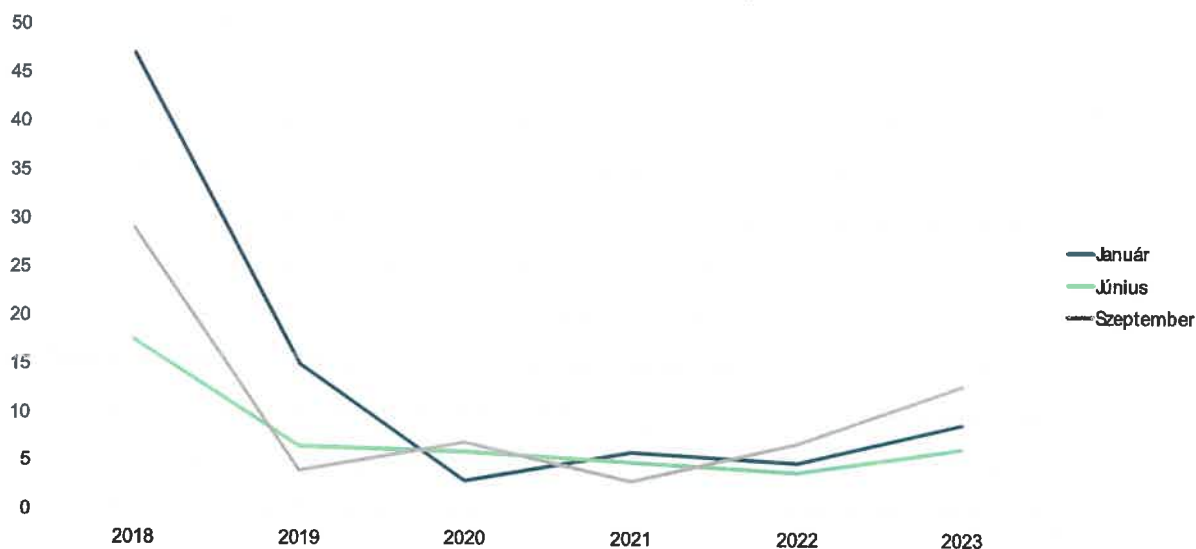

Forrás: Február 3. munkacsoport

Az utcán élők közül 30 embert szállítottunk, túlnyomó többségében hajléktalanellátó intézményekbe: éjjeli menedékhelyekre, átmeneti szállókra, egészségügyi centrumokba, illetve kritikus egészségi állapotú emberekhez pedig 8 alkalommal hívtunk mentőt. A tavalyi

évben kicsit több mint 800 alkalommal kaptak tőlünk valamilyen tárgyi segítséget (takaró, hálósák, élelmiszer, ruha). Szorosabb kapcsolatban (legalább kéthetenkénti vagy gyakoribb találkozás), gondozásban 33 emberrel voltunk, közülük 7 embernél sikerült elérni az utcai életmód feladását, 5 ember pedig sajnos közterületen vagy egészségügyi intézményben hunyt el.

ÖT FORGALMAS ALULJÁRÓBAN (BLAHA, DEÁK, KÁLVIN, NÉPLIGET, ÁRPÁD-HÍD) ÉSZLELT HAJLÉKTALAN EMBEREK SZÁMA (MEDIÁN), 2018-2023.

Forrás: Fővárosi Önkormányzati Rendészet

Budapest, 2023.01.29.

Sass Lajos

intézményvezető

h.

